

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

554. Quæ sint partes hujus regulæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

rum beneficia; quia absentia est legitima & approbata à Concilio. Castrop. *loc. cit.* Quamvis Cardinales obtinentes Episcopatus & Archiepiscopatus alios, & in iis residentes obtinere soleant indultum à Papa, ut in omnibus gratiis, favoribus, privilegiis concessis Cardinalibus re ipsa in Curia presentibus gaudeant, ac si presentes essent. Garc. *loc. cit.* n. 406. Chok. *hic n. 9.*

7. Tertio denique ad finem hujus regulæ apponitur decretum Papæ irritans omnium, quod non solum se extendit ad omnia contenta in hac regula, sed etiam ad omnes alias regulas precedentes; ita ut irritentur omnia contra hanc, & omnes regulas precedentes attentata. Chok. *hic n. 13.* Garc. n. 407. Castrop. *loc. cit.* n. 7. citans Barb. *ubi supra.* n. 138. Gonz. Ricc. &c.

PARAGRAPHVS VII.

De Regula octava, quæ dicitur Regula reservatoria mensium, ac imprimis de prima ejus parte.

Questio 552. An hac regula (cujus materiam uti salebrosum & difficilem, ita toto orbe frequentissimam vocat Chok. in proem. ad hanc reg. n. 1) sit eadem cum illa, quæ olim vocabatur regula de mensibus?

Respondeo, magnam esse inter has regulas differentiam, per illam enim regulam de mensibus (cujus tenorem, prout habetur in regulis Sixti IV, Anno 1471. legere est apud Lott. l. 2. q. 37. n. 1.) nihil amplius inductum est, quam quod in 4. mensibus in ea designatis, nempe Martio, Junio, Septembri, Decembri, Ordinarii de beneficiis, quæ non essent generaliter reservata, vel affecta, liberè possent disponere, non obstantibus expectativis, quarum tunc frequens erat usus (clausula si quidem *perinde ac si expectativa gratia, non emanarent*: id operabatur, ut simpliciter inducta esset remotio obstaculi ex expectativis) adeoque per concessionem istorum 4. mensium non censetur Papa sibi reservare simpliciter octo reliquos menses, sed tantum secundum quid, & in ordine ad expectativas, adeo, ut in quocunque mense vacaret beneficium, si nullus compareret expectans cum processu fulminato, qui beneficium acceptaret, posset Ordinarius liberè conferre beneficium, & consequenter, cessantibus expectativis, omnes menses cedebant dispositioni Ordinarii. Lott. *loc. cit.* n. 4. In regula verò, de qua hic, Papa sibi reservat 8. menses; unde rectè dicitur reservatoria, hoc est, non tantum beneficiorum, quæ vacant istis mensibus, sed etiam ipsorum solidorum mensium. Lott. n. 3. Per quod tamen non negatur, etiam, antequam per Concilium abrogarentur expectativæ, consuevisse Pontifices facere duas regulas distinctas, unam videlicet super 4. mensibus pro Ordinariis contra expectativas, quæ dicebatur reservatoria mensium pro Episcopis; & alteram huic nostræ persimilem super 8. mensibus, quæ ideo nuncupabatur reservatoria 8. mensium. Lott. n. 8. Hac verò regula de 8. prius per pontifices concipiebatur per clausulam: *usque ad cessationem expectativarum*, quo casu cessantibus expectativis, cessa-

bat & ipsa regula cum tota ejus vi reservatoria, deinceps in concepta simpliciter, ut Papa solus in iis provideret de vacantibus. Lott. n. 7. citans Paris. *conf.* 18. n. 3. & per totum l. 4. Et hæc observanda plurimum, ut monet Lott. n. 8. pro interpretatione antiquorum indultorum, de conferendo in mensibus, quæ ordinaria dispositioni cedunt; distinguendo videlicet tempora, quibus diversæ hæc regulæ diversimodè fuerunt & promulgatæ & receptæ.

Questio 553. Quæ origo, & quis processus hujus regulæ?

1. **R**espondeo primò, ejus auctorem dici à Burset. *conf.* 126. n. 101. Alexand. V. Anno 1441. Lott. *cit.* q. 37. n. 2.

2. Secundò, differt autem in pluribus hæc moderna regula ab eadem antiqua, dum in ea multa addita sunt & mutata. Garc. p. 5. c. 1. n. 445. de quibus particulatim vide eundem n. 449. 456. 460. 465. 470. 482.

3. Tertio, olim non solebat edi & poni inter alias regulas Cancell. sed separatim, unde non obstabat, quin interim, nimirum tempore, quo post alias regulas ea edebatur, fieret ab Ordinario provisio in mense per eam reservato. Garc. n. 438. 439.

4. Quarto, ante tempora Sixti V. fiebat ad quinquennium, & eo finito renovabatur, ut videre est in hac regula edita à Pio V. & Gregor. XIII. Garc. n. 446. Sed neque de stylo, finito quinquennio, ex taciturnitate Papæ censetur prorogata ad aliud quinquennium; sed dum non renovabatur, cessabat omnino. Garc. n. 447. & 448. contra Gonz. *adhanc reg. in proem.* §. 4. n. 17. Quin & necessarium fuisse novam acceptationem alternativæ elapso quinquennio illo, asserit *ibid.* Garc. quamvis Rota in *Faventina canonicatus de Anno 1585.* dicat, quod hæc regulæ renovatæ, eo ipso alternativæ acceptatio censetur continuata.

5. Quintò à tempore Sixti V. facta hæc reservatio seu regula usque ad Papæ ejus conditoris beneplacitum, adeoque durabat toto tempore Pontificatus illius, nisi ab eo revocaretur. Garc. n. 446. citans Zerol. Denique unà cum regulis Cancell. aliis, hæc regula hodie dum edi consuevit, pluribus immutatis, ut dictum, aut adjectis, & in eam, prout à Clem. VIII. & Paul. V. editam integro volumine elucubratiſſimo commentatur Hieron. Gonz. primò Romæ editus 1604. & post illum Chok.

Questio 554. Quæ sint partes hujus regulæ?

1. **R**espondeo: dividi illam in partes principales duas, quarum utraque bifariam subdividitur. In priorè parte primæ partis principalis reservantur beneficia Ecclesiast. omnia, cum, & sine cura secularia, & quorumcunque Ordinum regularia, qualitercunque qualificata, & ubicunque existentia, ad collationem, provisionem, electionem, presentationem, & quamvis aliam dispositionem, quorumcunque Collatorum (nimirum, si ve sint tales ex officio, ut Episcopi, sive ex privilegio, sive ex fundatione, sive ex præscriptione, nisi sit jusp. laicale vel mixtum. Castrop. p. 2. §. 3. n. 8. Garc. p. 5. c. 1. n. 620. Gonz. *gl.* 21. n. 19.) vel collatricum (quæ aliàs non venissent sub nomine Masculino Collatorum, ut probat Castrop. *ibid.*) secularium, & quorumvis Ordinum regularium (non tamen Rom. Ecclesiæ Cardinalium, aut aliorum sub Concordatis inter Sedem Apostolicam &

quof.

quoscunque alios initis, & per eos, qui illa acceptare & observare debebant, acceptatis & observatis, quæ lachere non intendit, comprehensorum) quomodolibet spectantia, dum ea extra Curiam aliter, quam per resignationem vacare contigerit in mensibus Januario, Februario, Aprili, Majo, Julio, Augusto, Octobri, Novembri, volens in supplicationibus seu concessionibus gratiarum, quæ de dictis beneficiis tunc vacantibus etiam motu proprio fient, de mense, in quo vacaverint dispositivè mentionem fieri, adeoque gratias nullas esse. Hæc verba sunt regulæ non nihil majoris claritatis gratiâ, ut visum, transposita.

2. In altera hujus prioris partis parte derogat contrariis nimirum consuetudinibus, etiam immemorialibus optandi majores & pinguiores præbendas, nec non privilegiis in limine erectionis concessis, & indultis Apostolicis disponendi circa hujusmodi beneficia, quibuscunque demum dignitatis, status, ordinis Personis & Collegiis, & sub quibuscunque clausulis, fortissimis etiam, concessa ea fuerint.

3. In secundæ principalis partis priorè parte conceditur Episcopis, Archiepiscopis, Patriarchis residentibus apud suas Ecclesias alternativa in 6. mensibus, nimirum Februario, Aprili &c. conferendi beneficia quæcumque cum cura & sine cura, regularia, & secularia, modò vacant extra Curiam, sintque Episcopi, Archi-Episcopi &c. Residentes, & beneficia aliâs spectent ad illorum duntaxat collationem, citra aliorum dispositionem, præsentationem, electionem, & non sint aliâs dispositioni Apostolicæ reservata, vel affecta.

4. In posteriore verò hujus secundæ partis parte intentat iis poenam, nimirum privationem dicti beneficii, & nullitatem collationum, aliarumque dispositionum de prætextu dicti beneficii faciendarum, ubi jus reservationis papalis violaverint; nimirum disponendo de beneficiis vacantibus in mensibus papalibus, aut aliâs reservatis vel affectis, aut impediendo, quò minus provisiones & gratiæ papales factæ de dictis beneficiis effectum sortiantur.

5. Circa quas partes illud notandum cum Chok. hic. n. 20. quamlibet harum principalium partium fuisse olim regulam separatam. Estque illud inter utramque discrimen, quòd prima liget manus Ordinariorum, ideòque præjudicet & detrahat potestati ordinariæ Ordinariorum, subòque modo jus commune corrigat, & in tantum contineat odibilitatem aliquam, dum è contra respectu Clericorum pauperum & bene meritorum est favorabilis juxta dicta superius. Pars altera verò dictum ligamen moderetur, seu partim relaxet, proinde tanquam tota favorabilis, utpote juri communi innixa sit amplianda.

Questio 555. Quanam sit ratio, seu causa finalis hujus regulæ?

1. **R** Espondeo: præter ea, quæ supra hac de re dicta sunt de fine reservationum in communi, hujus regulæ in particulari rationem finalem sufficienter indicari, ex illis verbis proœmialibus regulæ: *cupiens S. D. N. pauperibus Clericis & personis bene meritis providere: præfationes enim hujusmodi optimè arguunt causam finalem dispositionis.* Lott. l. 2. q. 36. n. 3. Unde n. 26. & seq. rectè infert Lott. rationem motivam seu causam finalem hujus regu-

læ non esse favorem Curia, ut sentire videtur Zypæ: in Analit. tit. de institut. & Gl. in Extrav. excommunicabilis. Eò quòd, licet in conferendis istiusmodi beneficiis habeatur ratio præsentia & degentia in Curia, ut Gonz. gl. 4. num. 14. præferaturque quandoque qui præsens est, & ubi plures præsentés sunt, ratione antiquioris præsentia & residentia in Curia, prout etiam servitii & familiaritatis ex quadam congruentia; non tamen hæc tangunt causam finalem regulæ, sed causam impulsivam tantum, ut ex eo patet, quòd nulli, neque in corpore juris, neque in regulis Cancell. pro obtinendis beneficiis qualitas hæc consideretur ad effectum bene merentia, cum semper, saltem ex intentione Papæ, provideantur Clerici pauperes & benemerentes, sed non semper degentes in Curia, dum frequenter quoque absentes, qui Curiam Rom. nunquam viderunt, provideantur de beneficiis ejusmodi reservatis, quòd minime contingeret, si gratiâ Curialium principaliter hæc regula emanasset. Sed neque benemerentiam istam, de qua hæc regula, prout condistinguitur à paupertate (quæ consistens in defectu patrimonii proprii & beneficii alterius, constituit aliâs primum ac potiorum gradum benemerentia, cum beneficia dicantur panes pauperum, ut Lott. n. 29. 30. & 59.) ex certo ministerio corporali in Papam vel ejus Curiam impenso, seu ex Curialitate præcisè, sed ex servitio hujusmodi, & principaliter ex morum honestate, literaturâ, & personæ sublimitate dimetendam esse, ait Lott. num. 5. 29. & 48. Idem ferè ait Chok. ad prætem. hujus reg. n. 27.

2. Specialem verò causam, cur Pontifex Episcopis dictos 4. menses in primâ parte regulæ reliquerit, hanc assignat Chok. hic num. 8. Quòd cum per istiusmodi reservationes jus antiquum concessum Ordinariis quodammodò denuo avocabatur seu adimebatur (quamquam non censetur id auferri, quòd precario concessum erat, non aliter, ac si Episcopus potestatem conferendi beneficia suo Vicario tribuat; nihilominus ipsè, si voluerit, conferet, & istiusmodi facultatem datam Vicario poterit revocare, ut Rebuff. tit. de formâ Vicariatus. num. 89. apud Chok.) Pontifices, ne de se conquererentur Ordinarii, cum illis dividere voluerint dicto modo menses. Quòd verò illis solum 4. sibi vero servarint 8. nulla alia causa assignari potest magis adæquata, quam quia valde congruat, Papam, qui est Dominus & creator beneficiorum, & in his habet plenissimam potestatem, in hac distributione majorem partem obtinere juxta illud Aristotel. Eth. 8. C. ult. in divisione: plus capiunt ij, qui plus conferunt. Lott. l. 2. q. 37. num. 13. Chok. loc. citans Felin. c. dilecti, de major. & obed. Covar. in c. quamvis pactum. de pactis. in 6. p. 2. §. 2. n. 4.

Questio 556. Cum regula utatur verbis omnino universalibus dicendo: quæcumque beneficia, qualitercunque reservata, ubicunque existentia, ad cujuscunque qualemcunque provisionem spectantia: cum clausulis etiam derogatoriis derogatoriis, an ergo nulla ab hac reservatione excipiantur beneficia?

1. **R** Espondeo: dictis terminis generalibus non obstantibus excipi primò beneficia juris laicalis; hæc enim nullis reservationibus, et si generales sint, & clausæ in corpore juris, compre-